

24.11.2007

Co zbylo ze zelených? Martin a Džamila

24.11.2007 Brněnský deník str. 43 Bellevue - kulturně - společenská příloha

JAN KELLER

Česká strana zelených nepodporuje občanský sektor, nepomáhá životnímu prostředí a dělá ostudu v Evropě

Po volbách v roce 2006 zavládlo v ekologickém táboře v naší zemi obrovské nadšení. Strana zelených se překvapivě dostala do parlamentu a o pár měsíců později se stala dokonce jednou ze tří stran nově vytvořené vládní koalice.

I přes poměrně nízký počet mandátů získali zelení ve vládě hned čtyři křesla. V parlamentu zasedlo šest jejich poslankyň a poslanců.

Křesla ministrů

Co zbylo z počáteční euforie o necelý rok později? Pocity rozčarování, pocity studu a dojem trapnosti. Strana zelených má nyní ve vládě prakticky již jen dvě křesla.

O to první se připravila tím, že si nechala vnutit na post ministra zahraničí Karla Schwarzenberga. Od počátku prováděl zcela jinou politiku, než k jaké se zelení zavázali ve svém volebním programu. Zdůvodňuje to tím, že v cizině zastupuje celou zemi, nikoliv jen jednu politickou stranu.

Ve skutečnosti vystupuje nikoliv v zájmu celé země, hájí v zahraničí výhradně zájem jedné politické strany. Bohužel ne té, za kterou byl do vlády nominován.

Druhé místo ve vládě zelení ztratili, když nechali prakticky bez odporu padnout ministryni školství Danu Kuchtovou. Je pravda, že její výkon byl průměrný a že se dopustila řady chyb. Totéž však lze říci prakticky o všech jejích kolezích v ministerských křeslech této vlády. Jen ona jediná však musela odejít.

Jakousi podivnou shodou okolností odešel v její osobě z vlády také jediný člověk, který byl ochoten diskutovat s odpůrci radaru a dát jim v lecčems za pravdu. Nelze vyloučit, že právě to jí přitížilo více než neohrabanost v získávání evropských peněz. Někteří její kolegové byli v tomto ohledu ještě neohrabanější než ona. Ve funkci však setrvali.

Protože je zřejmé, že Danu Kuchtovou nevystřídá ve funkci její bývalý náměstek Dušan Lužný, je velice pravděpodobné, že vliv zelených se omezí pouze na dvě zbylá křesla. Na křeslo ministryně bez portfeje, která je tak nenápadná a tak bezmocná, že nemůže vadit snad skutečně nikomu.

A na křeslo místopředsedy vlády a ministra životního prostředí, který sice vliv má, neuplatňuje ho však v zájmu své strany.

Zelení natřikrát

V této situaci lze konstatovat, že ve Straně zelených jsou ukryty vlastně strany tři.

Tu první a zdaleka nejvlivnější skupinu představuje její předseda spolu se šesti svými poslanci. Je v jejich (a pouze v jejich) zájmu, aby zelení udělali cokoliv pro své udržení ve vládě.

Nic z toho, co se zatím vládě přihodilo, nepohnulo tuto skupinku k tomu, aby o své účasti ve vládě třeba jen na vteřinu zapochovovala.

Podivné domácí účetnictví ministra pro regionální rozvoj přešel Martin Bursík a jeho věrní s chápajícím úsměvem. Odpor ODS k referendu ho nevyvedl z rovnováhy, jako kdyby právě tento bod nebyl jedním z pilířů volebního programu jeho strany. Když by se čistě náhodou začala stavět další jaderná elektrárna a rozjela se těžba uhlí v severních Čechách, a třeba i v Beskydech, Martin Bursík by nepochybně našel dobrý důvod, proč ve vládě i nadále setrávat. Možná by argumentoval tím, že je to jediný způsob, jak nekompromisně prosazovat program zelených.

Druhou skupinu ve straně představují její voliči. Jsou to z nemalé části bývalí voliči Unie svobody. Heslo kvality života, které Bursíkova strana razí, pro ně znamená především možnost nakupovat zdravé potraviny a bydlet co nejdále od rušných cest a křižovatek. Pokud se jim toto slíbí, budou tolerovat cokoliv.

Nevadí jim slavný popírač globálního oteplování ve funkci prezidenta, nevadí jim kupodivu ani daňová reforma, která pomáhá lidem stojícím o jeden až dva příjmové stupínky výše než oni.

A konečně třetí, zdaleka nejméně vlivnou skupinu, představují členové strany zelených. Politicky stojí někde uprostřed pravolevého spektra, někteří jsou vykloněni o pár coulů nalevo, jiní o pár palců doprava.

Ve straně ovšem nemají prakticky žádný vliv. Martina Bursika ani zelené poslance jejich názory nezajímají a bývalí voliči Unie svobody jim klidně své hlasy odevzdají, protože vědí, že hrají jen úlohu jakýchsi bílých koňů či spíše zelených soumarů.

Odedřou drobnou mravenčí práci a za to jim na příštím sněmu jejich předseda nevyndává tolik, kolik by si podle jeho mínění zasloužili. A pokud by jim i vynadal, dovolí pak některým z nich, aby se s ním vyfotili.

Pokuta za smog

To, jak vypadá Bursíkova strana zevnitř, by nemuselo samo o sobě nikomu z nezúčastněných příliš vadit. Ovšem jen v případě, pokud by tato strana nedělala sytě zelené křoví v situaci, na kterou mnozí lidé začínají více či méně doplácet.

Kvalita životního prostředí v naší zemi se už zase zhoršuje. Na dvou třetinách území rapidně stoupá míra znečištění ovzduší.

Když Martin Bursík nedávno přicestoval na severní Moravu, prohlásil, že tento problém je jeho naprostou prioritou. Bude prý usilovat o to, aby se situace v následujících letech zase začala obracet k lepšímu.

Ani ho nenapadlo, že by mohl situaci postižených občanů pomoci vyřešit mnohem dříve, a to v řádu měsíců, které nám zbývají do Nového roku. Od tohoto data začneme totiž platit za každou návštěvu u lékaře poplatek třicet korun a za každou položku na receptu poplatek ve stejné výši. Tyto částky máme prý odevzdávat z motivačních důvodů. Měly by nás přimět k tomu, abychom více dbali na zdraví své a svých dětí.

Je zvláštní, že Martina Bursika ani uprostřed ostravského smogu vůbec nenapadlo, jak je situace absurdní. Jistě je mu známo, že se znečištěným vzduchem souvisí vyšší nemocnost nejen dýchacích cest, ale v důsledku poklesu imunity organismu i dalších nemocí.

Dokončení na straně III

Dokončení ze strany I

Jak mají omezovat své návštěvy u lékaře lidé v oblastech, ve kterých je předepsaná norma pro znečištění ovzduší překračována nikoliv povolených třicet dnů v roce, ale plných dvě stě?

Pokud s tím chce Martin Bursík něco dělat, měl by promluvit s kolegou Julínkem a vysvětlit mu, že lidé, kteří nemohou ovlivnit závadnost toho, co dýchají, mohou jen velmi těžko ovlivňovat četnost svých návštěv u lékaře. Poplatek, který budou muset platit i za nemoci způsobené znečištěním, je vlastně jen pokutou za to, že se nemohou odstěhovat někam hodně daleko. Proč chce česká koaliční vláda s účastí Strany zelených pokutovat lidi za to, že žijí v nezdravém prostředí?

Taková pokuta nemá pochopitelně nic společného s tržním řešením, které patří mezi další priority strany zelených. Pokud by skutečně vše mělo fungovat tržně, pak by museli platit znečišťovatelé, nikoliv jejich oběti.

Poplatek u lékaře by za pacienty musely platit firmy, které emise produkují a jejich zdraví tím zhoršují. Takové poplatky by skutečně mohly motivovat ke snižování nebezpečných emisí. Pokud budou pokutováni naopak nemocní, nebude to motivovat nikoho vůbec k ničemu.

Martin Bursík umí o trhu nesporně velice pěkně hovořit. Měl by se možná trochu více zamyslet nad tím, jak trh funguje.

Dobrovolně chudí

A mohl by se zamyslet nad spoustou jiných věcí. Na posledním velkém sezení Strany zelených se pustil do těch členů, kteří požadovali zastoupení strany v dozorčích orgánech firem se státní účastí. Prohlásil, že je nemorální, aby se zelení chovali jako lidovci, kterým jde hlavně o dobře placené "fleký". Lidovcům se vzápětí sice omluvil, členům své strany však nikoliv. Přitom pravdu měli oni, a ne on.

Dnes už nežijeme v direktivní ekonomice, ve které by bylo možno řídit chod firem ať již z vlády, či z regionálních orgánů státní správy či samosprávy. Chování firem lze mnohem více ovlivnit právě z pozic jejich dozorčích orgánů. Právě to Martin Bursík odmítá se zdůvodněním, že by bylo nemorální, aby zelení obsazovali posty vysoce nadstandardně placené.

Bohužel také přitom mu něco podstatného uniklo. Nikde není přece psáno, že člen řídicí či dozorčí rady musí nutně pro svoji vlastní potřebu použít všechny ty nemorálně vysoké odměny, které z titulu své funkce získává.

Proč by zelení nemohli obsadit maximum postů na této úrovni? Proč by si pak nemohli ponechat z odměn a prémie jen to nejnnutnější, jen to, co potřebují k vedení dobrovolně skromného života? Řekněme nějakých sto tisíc korun čistého měsíčně. Zbytek by přece mohli použít na financování ekologických sdružení typu Brontosaurus, Děti Země anebo třeba Hnutí Duha.

Zabili by tím dvě mouchy jednou ranou. Jednak by získali skutečně mocné páky k tomu, aby mohli ovlivňovat hospodářskou politiku státem vlastněných velkých firem, jednak by nasměrovali mohutný proud financí do neziskového sektoru, který zatím skomírá na akutní nedostatek prostředků. Jak známo, většina aktivit lidí z neziskového sektoru už pomalu spočívá v získávání prostředků na fungování organizace, takže na vlastní aktivity příliš času nezbyvá. Zelení by mohli vydatně přispět k revitalizaci tohoto sektoru. To by jim ale jejich předseda nesměl zakazovat vstupovat do dozorčích rad. Jistě by v touze pomoci přírodě nezneužívali svého postavení k osobnímu prospěchu.

Martin Bursík i na tomhle místě raději hezky mluví o trhu, než aby se zasadil o rozhýbání tržních mechanismů ve prospěch čistšího ovzduší. Raději mluví vzletně o občanské společnosti, než aby ji zcela konkrétně pomohl postavit se zase aspoň trochu na nohy a obnovit přírodě prospěšné aktivity, které vlivem finančního nedostatku často upadají.

Evropská ostuda

Snad nejvíce škody dokázala Bursíkova strana napáchat v oblasti, kterou se chtěla původně nejvíce profilovat. Jde o oblast evropského sjednocování. Čeští zelení nejsou dnes mezi evropskými zelenými nijak dobře zapsáni.

Působí dojmem strany, která nemá nic proti militarizaci evropského prostoru, což je na pozadí frází o udržitelnosti postup dosti skandální.

Na české zelené se dívají s despektem nejen jejich kolegové v barvě. Česká republika dnes působí jako stávkokaz snah o výraznější evropskou integraci. Po změnách, které přivedly v Polsku k moci liberální směr, zůstává naše malá země v protievropském tažení osamocena jako kůl v plotě.

Naše evropské partnery nezajímá, že zelení to údajně myslí s Evropou dobře. Jsou prostě součástí vlády, která se tváří, že má více rozumu než zbytek Evropy dohromady. Bursíkova strana nese vinu za tuto velice neprozřetelnou politiku. Stokrát se mohou její představitelé zaklínat tím, že Evropa je pro ně stejně tak velkou prioritou jako čistota životního prostředí anebo jako rozkvět občanské společnosti. Pokud by špičkám zelených opravdu o Evropu šlo, netolerovali by vládu, která Evropu rozděluje. Oni však jsou takové vlády přímo součástí.

Můžeme si být jisti, že naši evropští partneři mají mnohem lepší paměť, než jakou prokazují zelení, když se mají rozpomenout na body programu, který jim přinesl takovou přízeň voličů. Ostuda, na které se podílí směřem k cizině, vybledne ještě později než rozpaky, které budí u svých bývalých sympatizantů doma.

Z poměrně nadějných začátků to tak zelení dotáhli k tomu, že mají ve vládě již fakticky jen poloviční zastoupení. Scvrklo se na pouhopouhé dvě osoby - Martina a Džamilu. Těžko říci, která z nich je více k pláči.

***

JAN KELLER

Sociolog, ekolog a publicista. Vystudoval historii a sociologii na FF MU v Brně. Absolvoval studijní pobyty na univerzitách v Bordeaux, v Aix-en-Provence a na pařížské Sorbonně. Je profesorem sociologie na **Zdravotně sociální fakultě Ostravské univerzity**. Je autorem téměř dvou desítek sociologických publikací.

Foto autor| kresba: Tomáš Kučerovský

Region| Jižní Morava

Publikováno| Brněnský deník; Bellevue - kulturně - společenská příloha; 43

Publikováno| Vyškovský deník; Bellevue - kulturně - společenská příloha; 43

Publikováno| Břeclavský deník; Bellevue - kulturně - společenská příloha; 43

Publikováno| Blanenský deník; Bellevue - kulturně - společenská příloha; 43

Publikováno| Hodonínský deník; Bellevue - kulturně - společenská příloha; 43

Publikováno| Znojemský deník; Bellevue - kulturně - společenská příloha; 43

ID| c49f5505-b44d-471b-9c6b-c938741d573c

Region| Severní Morava